

Rozwód i separacja sądowa

Gibraltar

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

Pismo procesowe wszczynające postępowanie (*petition*) musi zostać złożone w sądzie przez męża albo żonę. Pozwy o rozwód rozpatruje Sąd Najwyższy i małżonkowie muszą wnieść sprawę rozwodową do tego sądu. Powód musi udowodnić, że nastąpił trwały rozkład pożycia małżeńskiego, i przedstawić dowód na zaistnienie jednej z pięciu okoliczności faktycznych wymienionych poniżej.

Pozew o rozwód można złożyć dopiero po upływie dwóch lat od dnia zawarcia małżeństwa. Jedynym wyjątkiem od powyższej zasady jest sytuacja, w której powód doznał wyjątkowych cierpień, w której pozwany wykazał się wyjątkowym stopniem zdemoralizowania lub w której powód w chwili zawarcia małżeństwa nie miał ukończonych 16 lat.

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

Jedyną podstawą do orzeczenia rozwodu jest trwały rozkład pożycia małżeńskiego (*irretrievable breakdown of the marriage*). W celu wykazania, że nastąpił trwały rozkład pożycia, należy przedstawić dowód na zaistnienie co najmniej jednej z poniższych okoliczności faktycznych dotyczących małżeństwa:

- współmałżonek dopuścił się zdrady małżeńskiej, a powód uznał, że dalsze pożycie z nim jest dla niego niedopuszczalne;
- naganne zachowanie, co oznacza, że współmałżonek zachował się w taki sposób, iż od powoda nie można zasadnie oczekiwać dalszego pożycia z pozwanym;
- porzucenie, co oznacza, że współmałżonek opuścił powoda na okres dwóch lat przed wniesieniem pozwu o rozwód;
- separacja stron przez okres dwóch lat przed wniesieniem pozwu o rozwód (za zgodą współmałżonka);
- separacja przez okres pięciu lat przed wniesieniem pozwu o rozwód (bez zgody współmałżonka).

Sąd ma obowiązek zgromadzić jak najwięcej informacji dotyczących faktów, na które powołuje się strona wnosząca pozew (powód), i wszelkich faktów, na które powołuje się współmałżonek (pозwany). Jeżeli zdaniem sądu zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający, aby stwierdzić trwały rozkład pożycia, sędzia Sądu Najwyższego wyda wyrok orzekający rozwód, pod warunkiem że jego zdaniem poczyniono odpowiednie ustalenia dotyczące ewentualnych dzieci rozwodzających się stron.

Jeżeli sąd uzna, że nastąpił trwały rozkład pożycia małżeńskiego, najpierw wydaje tymczasowy wyrok orzekający rozwód (*decree nisi, interim divorce order*). Po upływie sześciu tygodni strona, która wniosła pozew o rozwód, może złożyć do sądu wniosek o wydanie prawomocnego wyroku orzekającego rozwód (*decree absolute, final divorce order*). Poza wyjątkowymi okolicznościami nie obowiązuje żaden termin na złożenie wniosku o wydanie prawomocnego wyroku.

Jeżeli jednak wniosek o wydanie prawomocnego wyroku złożono po upływie 12 miesięcy od wydania wyroku tymczasowego, wnioskodawca musi dołączyć do wniosku pisemne wyjaśnienie, w którym:

- uzasadni opóźnienie;
- wskaże, czy on i współmałżonek prowadzili wspólne gospodarstwo domowe od czasu wydania wyroku tymczasowego, a jeżeli tak, to w jakim okresie oraz
- wskaże – w przypadku gdy wnioskodawcą jest żona – czy od czasu wydania wyroku tymczasowego urodziła jakiegokolwiek dziecko, a jeżeli tak – przedstawi wszelkie istotne fakty z tym związane oraz wskaże, czy można domniemywać, że ojcem dziecka jest lub może być jej mąż.

Sędzia może zobowiązać wnioskodawczynię do złożenia oświadczenia pod przysięgą potwierdzającego wyjaśnienia, które wcześniej przedstawiła, oraz wydać postanowienie dotyczące wniosku wedle własnego uznania.

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

Małżeństwo ulega rozwiązaniu, więc nie istnieje obowiązek dalszego wspólnego zamieszkiwania ani dalszego utrzymywania relacji osobistych, chyba że strony wyrażą taką wolę. Strony mogą zawrzeć nowy związek małżeński, jeżeli wyrażą taką wolę. Strony mogą swobodnie zdecydować o pozostaniu przy nazwisku przyjętym wskutek zawarcia małżeństwa lub powrócić do nazwiska sprzed zawarcia małżeństwa.

3.2 podziału majątku małżonków?

Kwestię tę ustala sąd po rozpoznaniu okoliczności faktycznych każdej sprawy. Nawet w przypadku zawarcia umowy między stronami sąd zachowuje prawo do jej zatwierdzenia lub zmiany.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Przed wydaniem prawomocnego wyroku albo po jego wydaniu Sąd Najwyższy ma prawo zastosować środki mające na celu zabezpieczenie pieczy nad dziećmi, a także środki służące utrzymaniu oraz wykształceniu dzieci zrodzonych z małżeństwa, lub nawet zarządzić wszczęcie postępowania, w wyniku którego dzieci zostaną objęte ochroną sądową. Sąd Najwyższy nie może wydać prawomocnego wyroku orzekającego rozwód, dopóki nie uzyska pewności, że dokonano odpowiednich ustaleń w odniesieniu do dzieci.

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

W chwili ogłoszenia wyroku tymczasowego albo w dowolnej chwili po jego ogłoszeniu Sąd Najwyższy może nakazać mężowi dokonywanie – przez okres wspólnego pożycia – miesięcznej lub tygodniowej płatności na rzecz żony, przeznaczonej na utrzymanie, w wysokości, jaką sąd uzna za stosowną. Żona traci prawo do takich świadczeń w chwili, gdy ponownie wstąpi w związek małżeński, natomiast ponowne wstąpienie w związek małżeński matki pozostaje bez wpływu na ewentualne świadczenia alimentacyjne na dziecko zrodzone z małżeństwa zakończonego rozwodem.

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

W prawie gibraltarskim funkcjonuje pojęcie separacji sądowej (*judicial separation*). Po wydaniu tego rodzaju orzeczenia nie oczekuje się już od małżonka, który wystąpił o orzeczenie separacji, że będzie kontynuował pożycie z mężem lub żoną. Małżonek taki nie będzie mógł jednak ponownie wstąpić w związek małżeński. Separacja sądowa stanowi zatem rozwiązanie dla małżonków, których pożycie małżeńskie uległo rozkładowi, ale którzy nie chcą zawierać nowego związku małżeńskiego. W przypadku pozwu o separację sądową powód nie musi udowadniać, że pożycie małżeńskie uległo trwałemu rozkładowi. Po wydaniu przez sąd orzeczenia o separacji sądowej można wnieść pozew o rozwód.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

Powód musi dostarczyć dowody potwierdzające co najmniej jedną z okoliczności faktycznych niezbędnych do udowodnienia rozkładu pożycia i, w odróżnieniu od osób ubiegających się o rozwód, może wszcząć postępowanie przed upływem trzech lat od daty zawarcia małżeństwa.

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

Jeżeli jedna ze stron postępowania o separację sądową umrze, nie pozostawiając testamentu, wówczas jej majątek zostanie podzielony zgodnie z przepisami o dziedziczeniu ustawowym, a wyrok orzekający separację sądową wywoła taki sam skutek jak rozwód. A zatem po wydaniu takiego orzeczenia żadne z małżonków nie ma prawa do majątku strony, która nie pozostawiła testamentu. Jeżeli jednak jedna ze stron postępowania o separację sądową umrze, pozostawiając testament, wówczas separacja sądowa nie wywiera żadnego wpływu na uprawnienia wynikające z takiego testamentu, w którym przykładowo pozostająca przy życiu strona, w stosunku do której sąd orzekł separację sądową, została powołana na spadkobiercę testamentowego.

Jeżeli chodzi o podział majątku, w przypadku separacji sądowej sąd może zastosować te same przepisy co w przypadku rozwodu.

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Istnieją dwie formy unieważnienia małżeństwa. Pierwszą z nich jest stwierdzenie „nieważności” małżeństwa, co oznacza, że małżeństwo nigdy nie było ważne i nigdy nie istniało (*void marriage*). W innych okolicznościach małżeństwo może podlegać „unieważnieniu” (*voidable marriage*), co oznacza, że jeden z małżonków może wystąpić o unieważnienie małżeństwa. Możliwe jest kontynuowanie małżeństwa, jeżeli oboje małżonkowie wyrażają taką wolę.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

Małżeństwo jest nieważne i pozbawione skutków prawnych, jeżeli:

- nie spełnia warunków określonych w ustawie o małżeństwie (Marriage Act);
- w chwili zawarcia małżeństwa jedna ze stron pozostawała już w ważnym związku małżeńskim;
- strony nie są różnej płci; aby małżeństwo było ważne, jedno z małżonków musi być płci męskiej, a drugie – płci żeńskiej;
- w przypadku małżeństwa poligamicznego zawartego poza granicami Gibraltaru, jeżeli w chwili zawarcia małżeństwa miejscem stałego pobytu jednego z małżonków był Gibraltar.

Małżeństwo może zostać unieważnione w następujących okolicznościach:

- jeżeli małżeństwo nie zostało skonsumowane z powodu niezdolności jednego z małżonków do jego skonsumowania;
- jeżeli małżeństwo nie zostało skonsumowane z powodu świadomej odmowy pozwanego;
- jeżeli oświadczenie jednego z małżonków o wstąpieniu w związek małżeński było wadliwe, ponieważ zostało złożone pod naciskiem lub przymusem, pod wpływem błędu co do skutków prawnych małżeństwa lub w stanie umysłowym, który nie pozwalał na świadomą ocenę skutków decyzji o wstąpieniu w związek małżeński;
- jeżeli w chwili zawarcia małżeństwa jedno z małżonków cierpiało na taką chorobę psychiczną, która sprawiała, że było niezdolne do zawarcia małżeństwa, lub na chorobę zakaźną przenoszoną drogą płciową, a powód nie był wówczas świadomy tego faktu;
- jeżeli w chwili zawarcia małżeństwa pozwana była w ciąży z innym mężczyzną niż powód, a powód nie był wówczas świadomy tego faktu.

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Na skutek unieważnienia małżeństwo staje się nieważne. Jeżeli jednak z małżeństwa zostały zrodzone dzieci, Sąd Najwyższy musi upewnić się, że poczyniono odpowiednie ustalenia. Sąd może również zastosować środki mające na celu zabezpieczenie płatności świadczeń alimentacyjnych oraz pieczy nad dziećmi i środków ich utrzymania.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

Rozwód podlega wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego Gibraltaru. Można jednak uzyskać pewną formę

pomocy społecznej w formie terapii małżeńskiej.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Pozwy należy wносить do sekretariatu Sądu Najwyższego (Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar).

Do pozwu należy dołączyć oświadczenie z mocą przysięgi (*affidavit*), w ramach którego przedstawia się odpis aktu małżeństwa, odpisy aktów urodzenia ewentualnych dzieci oraz wskazuje podstawy rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa. Pozew powinien również wskazywać dzieci zrodzone z małżeństwa oraz sytuację majątkową powoda. Szczegółowe informacje można uzyskać w sekretariacie Sądu Najwyższego (Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, telefon (+350) 200 75608).

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Z pomocy prawnej na pokrycie kosztów postępowania mogą skorzystać osoby, które spełniają odpowiednie kryteria dotyczące dochodu. Formularze i dalsze szczegółowe informacje można uzyskać w sekretariacie Sądu Najwyższego (Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar).

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

Wyrok orzekający rozwód lub unieważnienie małżeństwa może zostać uchylony w dowolnej chwili, zanim stanie się prawomocny. W przypadku separacji sądowej w niektórych okolicznościach wyrok może zostać uchylony w dowolnej chwili po jego wydaniu. Postanowienia dotyczące świadczeń alimentacyjnych, pieczy nad dziećmi oraz środków ich utrzymania mogą zostać zmienione po uprawomocnieniu się wyroku.

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 orzeczenie w sprawie rozwodu, separacji prawnej (sądowej) lub unieważnienia małżeństwa wydane w jednym państwie członkowskim może zostać uznane w innych państwach członkowskich. Wymagane dokumenty można uzyskać w sądzie, który wydał orzeczenie. Należy je złożyć w Sądzie Najwyższym.

Wspomniane rozporządzenie nie wpływa na kwestię winy, skutki w zakresie prawa własności wynikające z małżeństwa, świadczenia alimentacyjne ani żadne inne kwestie poboczne. Musi istnieć rzeczywiste powiązanie między zainteresowaną stroną a państwem członkowskim właściwym do rozpatrzenia powództwa.

Sąd może odmówić uznania orzeczenia, jeżeli orzeczenie jest sprzeczne z porządkiem publicznym, jeżeli zostało wydane zaocznie, jeżeli pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono odpowiednich dokumentów we właściwym czasie, jeżeli orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym między tymi samymi stronami w Gibraltarze lub jeżeli orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym wcześniej w innym państwie, pod warunkiem że wcześniejsze orzeczenie może zostać uznane w Gibraltarze.

Każda zainteresowana strona może złożyć wniosek o uznanie lub o nieuznanie orzeczenia. Sąd Najwyższy może zawiesić postępowanie, jeżeli wniesiono apelację od orzeczenia, o którego uznanie wystąpiono.

Jeżeli orzeczenie nie może zostać uznane na podstawie wspomnianego rozporządzenia, zastosowanie mają zasady uznawania rozwodów orzeczonych za granicą określone w ustawie o sprawach małżeńskich (Matrimonial Causes Act). Zgodnie z przepisami tej ustawy:

uznaje się ważność rozwodu lub separacji prawnej orzeczonych za granicą w wyniku postępowania sądowego,

jeżeli:

- rozwód lub separacja prawna wywołuje skutki prawne na mocy przepisów prawa państwa, w którym je orzeczono oraz
- w odnośnym terminie (tj. w dniu wszczęcia postępowania rozwodowego) którekolwiek ze współmałżonków:
  - posiadało miejsce zwykłego pobytu w państwie, w którym orzeczono rozwód lub separację prawną lub
  - posiadało miejsce zamieszkania w tym państwie lub
  - było obywatelem tego państwa.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Rozwody i separacje prawne orzeczone w innych państwach są uznawane przez prawo gibraltarskie, jeżeli spełnione są określone warunki. Podstawą sprzeciwu wobec uznania rozwodu lub separacji prawnej orzeczonych przez sąd zagraniczny może być fakt, że jeden z warunków określonych w ustawie o sprawach małżeńskich nie został spełniony. W takiej sytuacji można złożyć do Sądu Najwyższego Gibraltaru wniosek o wydanie deklaracyjnego orzeczenia ustalającego, że dany rozwód lub dana separacja prawna orzeczona w innym państwie są nieważne.

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

Przy rozpatrywaniu spraw wnoszonych do sądów w Gibraltarze stosuje się zawsze prawo gibraltarskie. Sądy gibraltarskie są właściwe do orzekania w sprawach rozwodowych nawet w przypadku małżeństw zawartych za granicą, jeżeli którekolwiek ze współmałżonków:

- ma miejsce stałego pobytu na terytorium Gibraltaru w dniu wszczęcia postępowania lub
- miało miejsce zwykłego pobytu na terytorium Gibraltaru przez okres jednego roku przed wszczęciem postępowania.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 31/05/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.